

3. Финансовые ресурсы народного хозяйства. (Проблемы формирования и использования) / [В.К. Сенчагов и др.] ; под ред. В.К. Сенчагова. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 49 с.
4. Гуйда Т.В. Формування і використання фінансових ресурсів / Т.В. Гуйда. – М., 2009.
5. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / М.Я. Коробов. – К. : «Знання», КОО, 2000. – 267 с.
6. Фінансові ресурси держави / К.В. Павлюк. – Москва : НІОС, 1998. – 176 с.
7. Филимоненков А.С. Финансы предприятий / Учеб. пособие. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2002. – 280 с.
8. Белолипецкий, В.Г. Финансы фирмы : Курс лекций / ред. И.П. Мерзлякова. – М. : ИНФРА-М, 1998. – 298 с.
9. Бланк, И.А. Словарь-справочник финансового менеджера / И.А. Бланк. – К. : «Ника-Центр», 1998. – 480 с
10. Зятковський, І.В. Теоретичні засади фінансів підприємства / І.В. Зятковський // Фінанси України. – 2000. – № 4. – С. 25.
11. Опарін, В.М. Фінанси (Загальна теорія) : Навчальний посібник – 2-ге вид., доп. і перероб. / В.М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2001. – 240 с.
12. Закалюжна Л.Ю. Економічне значення сутності фінансових ресурсів підприємства в ринковій економіці.

Царенков О.О.

студент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕПОЗИТАРІЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ДЕПОЗИТАРНИХ УСТАНОВ

Національний депозитарій України створений відповідно до Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» для забезпечення функціонування єдиної системи депозитарного обліку [6].

Договір про заснування Національного депозитарію України підписано ДКЦПФР та НБУ 18 грудня 1998 року. Державна реєстрація відбулася 17 травня 1999 року [6].

До 12 жовтня 2013 року Національний депозитарій України здійснював професійну діяльність на фондовому ринку на підставі виданих Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензії на здійснення депозитарної діяльності депозитарію цінних паперів строком на десять років та ліцензії на здійснення розрахунково-клірингової діяльності строком на десять років [6].

12 жовтня 2013 року набрав чинності Закон України «Про депозитарну систему України» [1].

Відповідно до частини 2 статті 9 Закону України «Про депозитарну систему України» Центральний депозитарій – юридична особа, що функціонує у формі публічного акціонерного товариства відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» з урахуванням особливостей, установлених цим Законом. Акціонерне товариство набуває статусу Центрального депозитарію з дня реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку в установленому порядку Правил Центрального депозитарію [1].

Центральний депозитарій забезпечує формування та функціонування системи депозитарного обліку цінних паперів.

Центральний депозитарій веде депозитарний облік всіх емісійних цінних паперів, крім тих, облік яких веде Національний банк України.

В Україні може існувати лише один Центральний депозитарій.

Центральний депозитарій може здійснювати окремі банківські операції на підставі ліцензії на здійснення окремих банківських операцій, отриманої у порядку, визначеному Національним банком України [2].

Депозитарна діяльність Центрального депозитарію може поєднуватися з кліринговою діяльністю.

Центральний депозитарій для здійснення депозитарної діяльності виконує такі функції:

1) депозитарний облік цінних паперів - облік цінних паперів та обмежень прав на рахунках у цінних паперах клієнтів;

2) обслуговування обігу цінних паперів на рахунках у цінних паперах клієнтів;

3) обслуговування корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах клієнтів;

4) зберігання цінних паперів, віднесених до компетенції Центрального депозитарію, на рахунках у цінних паперах його клієнтів та облік прав за цими цінними паперами;

5) здійснення нумерації (кодифікації) цінних паперів відповідно до міжнародних норм;

6) ведення реєстру кодів цінних паперів [2].

Для забезпечення функції щодо зберігання цінних паперів Центральний депозитарій здійснює, зокрема, такі депозитарні операції:

- приймання, зберігання та інвентаризацію глобальних сертифікатів та тимчасових глобальних сертифікатів цінних паперів, віднесених до його компетенції;

- ведення обліку зобов'язань емітента за цінними паперами власних випусків стосовно кожного випуску цінних паперів на підставі депонованого глобального сертифіката та/або тимчасового глобального сертифіката;

- приймання, зберігання та інвентаризацію сертифікатів цінних паперів на пред'явника;

- перевірку сертифікатів цінних паперів на пред'явника на справжність (автентичність) і на наявність всіх установлених законодавством реквізитів;

- інші операції, що можуть бути віднесені законодавством до функції зберігання цінних паперів [2].

Для виконання функцій щодо депозитарного обліку цінних паперів, обслуговування обігу цінних паперів та корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах Центральний депозитарій та депозитарні установи здійснюють такі депозитарні операції:

- адміністративні операції – депозитарні операції з відкриття рахунків у цінних паперах, внесення змін до анкети рахунку, закриття рахунків у цінних паперах, зміни, не пов'язані зі зміною залишків цінних паперів, прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах.

- облікові операції – депозитарні операції з ведення рахунків у цінних паперах та відображення операцій з цінними паперами, наслідком яких є зміна кількості цінних паперів, прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах, встановлення або зняття обмежень щодо їх обігу.

- інформаційні операції – депозитарні операції, наслідком яких є видача виписок і довідок з рахунку в цінних паперах та іншої інформації щодо операцій депонентів або клієнтів за рахунками у цінних паперах відповідно до умов договорів, укладених клієнтами/депонентами з Центральним депозитарієм / депозитарними установами [2].

Центральний депозитарій з метою забезпечення формування та функціонування системи депозитарного обліку здійснює такі повноваження контролю:

1) встановлює форму, зміст, строки та порядок надання депозитарними установами та іншими клієнтами інформації про свою діяльність Центральному депозитарію;

2) вимагає дотримання депозитарними установами співвідношення між їх депозитарними активами та правами на цінні папери, зарахованими на рахунки у цінних паперах депонентів (депозитарного балансу);

3) вимагає дотримання депозитарними установами співвідношення даних депозитарного балансу депозитарної установи з даними рахунку депозитарної установи у Центральному депозитарії.

4) зупиняє проведення операцій депозитарною установою з цінними паперами певного випуску цінних паперів, щодо якого виявлено порушення депозитарною установою депозитарного балансу;

5) дає депозитарній установі розпорядження про усунення порушення депозитарного балансу;

6) періодично здійснює контроль відповідності ІТС клієнтів щодо провадження депозитарної діяльності та/або взаємодії з Центральним депозитарієм з метою встановлення їх відповідності вимогам Правил Центрального депозитарію цінних паперів, Регламенту та Положення про СОІ [4].

Депозитарна установа – юридична особа, що утворюється та функціонує у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю і яка в установленому порядку отримала ліцензію на провадження депозитарної діяльності депозитарної установи, Розрахунковий центр або клірингова установа – при провадженні ними депозитарної діяльності депозитарної установи [2].

Депозитарна діяльність депозитарної установи є виключним видом діяльності.

Депозитарна установа на підставі договору про надання реєстру власників іменних цінних паперів має право надавати послуги емітенту цінних паперів.

Депозитарна установа має право надавати емітенту додаткові послуги при проведенні загальних зборів (чергових або позачергових) акціонерного товариства, зокрема, виконувати функції реєстраційної комісії або лічильної комісії, здійснювати для емітента підготовку та надання йому довідково-аналітичних матеріалів, що характеризують ринок цінних паперів, консультування з питань обліку та/або обігу цінних паперів, а також послуги щодо управління його рахунком у Центральному депозитарії чи інші послуги, не заборонені законодавством, щодо цінних паперів, випущених емітентом [3].

Депозитарна установа має право надавати депоненту додаткові послуги, зокрема з реалізації прав за цінними паперами.

Депозитарні установи для здійснення ними депозитарної діяльності виконують такі функції:

1) депозитарний облік цінних паперів - облік цінних паперів, прав на цінні папери та їх обмежень на рахунках у цінних паперах депонентів;

2) обслуговування обігу цінних паперів на рахунках у цінних паперах депонентів;

3) обслуговування корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах депонентів [3].

Депозитарній установі заборонено розпоряджатися цінними паперами депонента або вчиняти будь-які інші дії з цінними паперами, крім дій, що вчиняються за дорученням депонента у випадках, передбачених договором про відкриття рахунка в цінних паперах.

Центральний депозитарій вправі застосовувати до депозитарних установ наступні оперативно-господарські санкції:

- невиконання розпоряджень депозитарної установи;
- зупинення виконання операцій за рахунком у цінних паперах депозитарної установи з наступним його відновленням у порядку встановленому Центральним депозитарієм [3].

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про депозитарну систему» від 06.07.2012 року № 5178-VI (з доповненнями та змінами).
2. Положення «Про провадження депозитарної діяльності» затверджене Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 23.04.2013 № 735.
3. Правила Центрального депозитарію цінних паперів Затверджені рішенням наглядової ради Публічного акціонерного товариства «Національний депозитарій України» від 04.09.13 № 4 (із змінами та доповненнями).
4. Зміни до Правил Центрального депозитарію цінних паперів затверджені рішенням Наглядової ради Публічного акціонерного товариства «Національний депозитарій України» від 12.03.14 № 1.
5. Статут Публічного акціонерного товариства «Національний депозитарій України» (нова редакція) затверджений рішенням Загальних зборів акціонерів Публічного акціонерного товариства «Національний депозитарій України» (протокол № 1 від 24.04.2013).
6. Офіційний сайт Національного депозитарію України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.csd.ua>.

Шуляк О.В.

студентка,

Вінницький інститут економіки

Тернопільського національного економічного університету

КАЗНАЧЕЙСЬКА СИСТЕМА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ДОХОДАМИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

В сучасних умовах органи Державної казначейської служби України постають одним із найактивніших учасників у процесі управління державними і регіональними фінансовими ресурсами завдяки використанню законодавчо прийнятих механізмів та процедур виконання державного і місцевих бюджетів відповідно до вимог бюджетного законодавства [1. с. 17].

Питання казначейського обслуговування виконання бюджетів висвітлювали у своїх працях С. Юрій, В. Стоян, Н. Сушко, О. Чечуліна, С. Булгакова, Л. Єрмоленко, Є. Галушка, Й. Хижник, О. Даневич, О. Охрімівський, Д. Ротар, К. Павлюк, М. Мельник, Л. Гуцаленко, Р. Макуцький, О. Кіреєв, М. Мац та ін.

Країна може виконувати свої функції та завдання, передбачені Конституцією за умов, якщо вона має у своєму розпорядженні достатньо бюджетних коштів. Практичну дієвість бюджетної системи забезпечує касове виконання державного бюджету за доходами та видатками.

Незважаючи на значні переваги функціонування системи казначейства, які пов'язані з дієвим фінансовим контролем, прозорістю виконання бюджетів, поліпшенням фінансової дисципліни, аналіз сучасного стану функціонування системи казначейства показав, що існує безліч питань, які потребують оперативного вирішення для поліпшення діяльності казначейської системи. Зокрема, залишається невирішеним ряд проблем щодо обмеженості фінансових ресурсів і відсутності ефективних механізмів управління ними у процесі касового виконання державного бюджету, які